

НИНЬКО
Павло Іванович,
канд. с.-г. наук, доцент,
провід. наук. співроб.
відділу науково-методичної роботи
та архівів
ДНСГБ УААН
(м. Київ)

ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОФЕСОРА Б.В. ЛЕСИКА

У статті проаналізовані життя і діяльність відомого вченого в галузі зберігання і первинної переробки продукції рослинництва професора Бориса Васильовича Лесика. Відображено формування його наукового світогляду та процес становлення як ученого і педагога.

В статтє проаналізованы жизнь и деятельность известного ученого в отрасли хранения и переработки продукции растениеводства. Отображено формирование его научного мировоззрения, а также процесс становления его как ученого и педагога.

The life and activity of the known scientist in industry of storage, and primary processing of products of plant-grower are analyzed in the article. Forming of his scientific world view, and also becoming him as scientist and teacher are represented.

Б.В. Лесик

Професор Борис Васильович Лесик – відомий учений агроном у галузі зберігання та переробки продукції рослинництва, автор численних наукових праць, монографій, підручників для студентів вищих сільськогосподарських навчальних закладів.

Науково-педагогічна та практична діяльність Б.В. Лесика характерна широким спектром і багатогранністю підходів у розв'язанні важливих проблем сільського господарства України. Йому притаманні високий професіоналізм і відповідальність, уміння бачити проблему і знаходити шляхи її вирішення. Це неординарна особистість, талановитий дослідник і педагог, невтомний організатор науки й громадського життя. Б.В.

Лесик зробив вагомий внесок в агрономічну науку і особливо в галузі зберігання і первинної переробки сільськогосподарської продукції.

Зважаючи на те, що огляду та аналізу трудової діяльності Бориса Васильовича в друкованих виданнях не було, а національна система поширення сільськогосподарських науково-технічних знань та інформації потребує серед інших досліджень глибокого вивчення історії, зокрема діяльності видатних науковців аграріїв, завданням даної статті є висвітлення основних етапів життя, наукової та громадської діяльності вченого, що дозволить проаналізувати його життєвий шлях і наукові здобутки та окреслити напрями для їх подальшого більш детального дослідження.

Б.В. Лесик народився 2 червня 1915 року в сім'ї сільських учителів, які проживали на той час в селі Корнін Попільнянського району Житомирської області.

Після закінчення неповної середньої школи у 1929 році поступив в Корнінський сільськогосподарський технікум. Закінчивши його в 1932 році, працював агрономом Узинського цукрового комбінату (Київська область).

У січні 1934 року поступив в Глухівський сільськогосподарський інститут, який закінчив у 1938 році [1].

Після закінчення інституту був направлений на роботу у Всесоюзний науково-дослідний інститут коноплі (м. Глухів, Сумської області), де працював спочатку молодшим науковим співробітником, а потім директором дослідного господарства інституту. Будучи молодим спеціалістом, він знав, що в стабілізації землеробства надзвичайно важлива роль відводиться науково обґрунтованій сортовій політиці, тому присвятив свої дослідження насінництву коноплі, підтвердженням тому є наукові роботи, опубліковані в журналах «Технічні культури» і «Лён и конопля» [3,4].

У листопаді 1940 року призваний до лав Червоної Армії, де вступив до військового училища, закінчивши його, проходив службу на різних офіцерських посадах Південно-Західного фронту та Московського військового округу.

Після закінчення Великої вітчизняної війни Б.В. Лесик де мобілізується і повертається в Україну.

У лютому 1946 року він призначається заступником директора з виробництва Всесоюзного науково-дослідного інститут луб'яних культур. З серпня 1949 року по січень 1954 року працював завідувачем лабораторії приготування та переробки сировини луб'яних культур цього інституту [5].

У 1953 році Б.В. Лесик захистив кандидатську дисертацію. З 1954 року по 1959 рік працював на посаді заступника директора цього ж інституту з наукової роботи.

На цих посадах Б.В. Лесик приділяв велику увагу отриманню сировини конопель високої якості, проводив дослідження з агротехніки вирощування і первинної переробки коноплі з метою отримання високоякісного волокна для канатного виробництва. Під його керівництвом і за його участю були розроблені нові способи приготування трести конопель із застосуванням хімічних прискорювачів у процесі мочіння коноплі і бактеріальних заквасок при мочінні лубу, що сприяло покращенню якості волокнистості сировини. Був розроблений спосіб прискореного мочіння з використанням сонячної енергії і переробки трести конопель без попереднього сушіння. Він активно проводив пропаганду наукових розробок на семінарах і конференціях коноплярів, надавав методичну допомогу в організації первинної обробки коноплі в колгоспах Глухівського району [6,7].

У грудні 1959 року був обраний за конкурсом на посаду завідувача відділу наукової інформації Українського науково-дослідного інституту землеробства (м. Київ). У 1960 році наказом Міністерства сільського господарства був призначений на посаду ректора Житомирського сільськогосподарського інституту, де одночасно очолював кафедру рослинництва. Тут він з травня 1962 року почав читати курс «Технологія сільськогосподарських продуктів» для студентів агробіологічних спеціальностей.

Поряд з підготовкою спеціалістів сільського господарства і вихованням молоді Б.В. Лесик активно займається науковою роботою. У 1962 році він

захистив докторську дисертацію на тему «Разработка и усовершенствование приемов, обеспечивающих повышение качества волокна конопли», а в жовтні 1963 року рішенням ВАСК СРСР отримав учене звання професора по кафедрі «рослинництво».

У 1967 році Б.В. Лесик призначається завідувачем організованої з його ініціативи кафедри технології зберігання та переробки продукції рослинництва Української сільськогосподарської академії. При кафедрі він створив лабораторію по оцінці якості і переробки продукції рослинництва з сучасним на той час обладнанням і приладами, що відкрило можливості для проведення досліджень на високому науково-методичному рівні. Працюючи на кафедрі, учений проводив із колективом кафедри дослідження з агротехніки вирощування льону-довгунця на мінеральних і осушених торф'яно-болотних ґрунтах Полісся України. Вивчав вплив мінеральних добрив і мікроелементів на урожай і якість волокна льону-довгунця, а також застосування прогресивних технологій збирання льону в умовах Полісся України. Разом із співробітниками кафедри В.С. Хилевичем і А.М. Сеньковим розробляє новий метод зберігання соломи підвищеної вологості. Приділяє увагу виробництву і зберіганню продукції високої якості і інших культур. Так, на кафедрі під керівництвом Б.В. Лесика вивчається ефективність застосування добрив і способів зберігання на продуктивність, якість і лежкість цукрових буряків; зміни технологічних якостей шишок хмелю в залежності від елементів агротехніки вирощування, режимів і способів зберігання, а також режими і способи зберігання олійних і зернових культур. Розробляються технології зберігання і переробки картоплі і плодоовочевої продукції. Наукові розробки мали велике практичне значення, тому широко впроваджувалися у виробництво [8,9,10,11].

З 1 жовтня 1987 року був переведений на посаду професора цієї кафедри з метою раціонального використання досвіду і знань. Закінчив свою трудову діяльність на кафедрі 1 липня 1996 року.

Помер Б.В. Лесик 6 грудня 1997 р., похований у с. Новосілки Києво-Святошинського району.

Професором Б.В. Лесиком проводилася значна робота з підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації, створена наукова школа технологів із зберігання і первинної переробки продукції рослинництва. Під його керівництвом підготовлено і захищено 44 кандидатські дисертації [2].

Ученим опубліковано понад 140 наукових праць, у тому числі 5 підручників і навчальних посібників для студентів сільськогосподарських ВНЗ у співавторстві, а також 5 монографій і брошур.

За бойові заслуги і багаторічну наукову та педагогічну роботу Б.В. Лесика нагороджено орденами Вітчизняної війни 2-го ступеня і «Знак пошани», п'ятьма медалями та Почесною грамотою Верховної Ради України [2]. Присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки» [12].

Список використаної літератури

1. *Особова* справа Лесика Б.В. – Архів Національного аграрного університету.
2. *Б.В. Лесик* – 80 // За сільськогосподарські кадри. – 1995. – 2 червня.
3. *Лесик Б.В.* За високі врожаї насіння селекційних конопель // Технічні культури. – 1939. – № 4.
4. *Лесик Б.В.* Опыт стахановцев по уходу за свекловодческими посевами конопли // Лен и конопля. – 1939. – № 6.
5. *Лесик Б.В.* Досліди організації первинної переробки конопель // Мічурінець. – 1950. – № 8.
6. *Лесик Б.В.* Высокие урожаи конопли // Бюллетень Достижения науки и передового опыта в сельском хозяйстве. – 1954. – № 10.
7. *Лесик Б.В.* Влияние мочки и расстила конопляной соломы на качество волокна // Лен и конопля. – 1959. – № 1.
8. *Лесик Б.В.* Первинна переробка льону-довгунця // Технічні культури. – К.: Урожай, 1969.
9. *Лесик Б.В.* Первинна переробка конопель // Технічні культури. – К.: Урожай, 1969.
10. *Лесик Б.В.* Современные технологии уборки и качество свекловичного сырья // Сахарная свекла. – 1987. – № 9.
11. *Лесик Б.В.* Технологии уборки, качество и сохраняемость корнеплодов сахарной свеклы // Сахарная промышленность. – 1987. – № 12.
12. *Агрономічний факультет* // Національному аграрному університету України 100 років: (1898-1998). – НАУ України, 1998. – С. 22-23.